

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Муродова Рухшона Муродовна
«Муносибати сотсиологӣ дар матбуоти даврии муосири тоҷик» барои
дарёфти унвони номзади илмҳои филология аз рӯи ихтисоси 10.01.10 –
журналистика

Автореферати диссертатсияи номзатии Муродова Рухшона Муродовна аз ҷиҳати интихоби мавзӯ ва муносибат ба он дар улуми иҷтимоии тоҷик тамоман нав буда, аз аҳамияти илмӣ ва амалӣ хуб бархӯрдор аст. Бахусус дар замони муосир, ки раванди демократикунонии ҷомеа суръат пайдо карда, имкониятҳои мустақили озодии сухан ва андеша фароҳам шудааст, муайян кардани ҷанбаҳои иҷтимоии ВАО, хосса матбуот, мушаххас намудани қорбасти усулҳои сотсиологӣ дар фаъолияти нашрияҳои даврӣ, муносибатҳои сотсиологӣ ва нақши он дар боз ҳам қавӣ гардидани робитаи аудитория бо ВАО аҳамияти бештар пайдо мекунад.

Масъалаи пайдоиши донишҳои сотсиологӣ дар журналистика, ташаккули муносибатҳои сотсиологӣ дар матбуоти даврӣ, дараҷаи қорбасти усулҳои сотсиологӣ дар нашрияҳои даврии алоҳида бори аввал дар контексти илмӣ мавриди таҳқиқ қарор мегирад, ки он аз навгонии диссертатсия дарак медиҳад.

Дар пажӯҳиши мавзӯ муҳаққиқ қонунмандии қори илмиро ба худ дастур намуда, раванди таҳқиқро дар муқаддима, се боб ва хулосаву феҳристи адабиёт ба шакл даровардааст, ки дар маҷмӯ паҳлуҳои гуногуни масъаларо фаро мегиранд. Бобу фаслҳо баҳамдигар алоқаманд буда, аз ҷиҳати сохт ва мазмун яқдигарро пурра мекунанд.

Дар боби аввал омилҳои таърихиву иҷтимоӣ ва касбии пайдоиш ва шаклгирии муносибатҳои дар матбуоти даврӣ, марҳилаҳои инкишофи омӯзишҳои сотсиологӣ ВАО, истифодаи усулҳои сотсиологӣ дар нашрияҳои алоҳида, вижагиҳои омӯзишҳои сотсиологӣ ва амсоли ин дар таърих ба адабиёти илмиву назарии хориҷиву ватанӣ ва маводи матбуоти даврӣ ба таври муфассал таҳқиқ гардидааст.

Аз пажӯҳиши диссертант бармеояд, ки бо вучуди пайвасти аз усулҳои сотсиологӣ истифода кардани рӯзноманигорон, ба омӯзишҳои сотсиологӣ матбуоти даврӣ, аслан дар 4 давра: солҳои 1920; солҳои 1960; айёми бозсозӣ ва пас аз истиқлол тавачҷух шудааст. Ҳар яке аз ин давра бо назардошти вижагиҳои умда ва хос таҳқиқ шудааст, ки аз доираи васеи мавзӯро фаро гирифтани муаллифи диссертатсия дарак медиҳад.

Боби дувуми рисола ба чигунагии муносибатҳои сотсиологӣ дар матбуоти даврии тоҷик бахшида шудааст. Муаллиф дар ду фасл усулҳои муносибати сотсиологӣ ва дараҷаи истифодаи онҳоро дар нашрияҳои даврии мавриди таҳқиқ қарор додааст. Бино ба пажӯҳиши ӯ дар матбуоти даврии асосан ду шакли омӯзишҳои сотсиологӣ дар матбуоти даврии маъмул будааст, ки яке мактубҳои хонандагон ва дигаре усули пурсиш аст. Агар дар матбуоти тоҷикистон мактуб ҳамчун муҳимтарин шакли робита бо аудитория шинохта мешуд, дар матбуоти муосир усули пурсиш нисбатан мавқеъ пайдо кардааст. Дар автореферати диссертатсия ин шаклҳои маъмули муносибати сотсиологӣ дар заминаи маводи нашрияҳои даврии бо таҳлилҳои илмии умумӣ мухтасаран баррасӣ шудааст.

Мавриди зикр аст, ки муҳаққиқ маводи зиёдеро таҳқиқу таҳлил намудааст. Ғановатмандии маводи таҳқиқ, аз як тараф, домани васеъ доштани муносибатҳои сотсиологӣ дар матбуоти давиро фаҳмонад. аз ҷониби дигар, кӯшишҳои рӯзноманигоронро дар самти ҷустани робита бо хонандагони худ нишон медиҳад.

Дар боби сеюм масъалаи шаклҳои нави омӯзиши аудитория дар матбуоти имрӯз ба таҳқиқ кашида шудааст. Муҳаққиқ дар заминаи таҳлил ва баррасии маводи нашрияҳои даврии ва сомонаҳои интернетии онҳо тавонистааст, ки усулҳои нав ва замонавии робита бо аудиторияро дарёбад ва омилҳои шакл гирифтани маъмул гардидани чунин робитаҳоро нишон диҳад. Бино ба таҳқиқи ӯ усулҳои нави робитаи ВАО бо аудитория бошарофати инкишофи техника ва технологияи инноватсионӣ шакл гирифта, дар ин самт нашрияҳои хусусӣ бартарӣ доранд.

Ҳамин тавр, автореферати диссертатсияи Муродова Рухшона Муродовна «Муносибати сотсиологӣ дар матбуоти даврии муосири тоҷик» мазмуни асосӣ ва мухтасари рисолаҳо бо назардошти омилҳои сохториву мундариҷавӣ дар бар гирифта, доир ба мавзӯи тадқиқот маълумоти дақиқи илмиро фаро гирифтааст. Тарзи масъалагузорӣ, таҳлил ва баррасиҳои муаллиф дар заминаи маводи фаровони марбут ба мавзӯъ, факту далелҳои мушаххас ва музокираниҳои илмиву мантиқӣ шакл гирифта, хулосаи ниҳой муҳтавои умумии диссертатсияро ифода мекунад.

Дар баробари ин, дар фишӯрдаи диссертатсия баъзе камбудҳои ба мушоҳида расид, ки ба инбат гирифтани онҳо манфиати кор хоҳад шуд.

Аз ҷумла, доир ба фасли авали боби аввал, ки «Баъзе масъалаҳои назарии сотсиологияи журналистика» ном гирифтааст, дар муқоиса ба фаслҳои дигар камтар маълумот дода шудааст. Ба назари мо агар ин

